

סדר תקוני שבת

The Shabbat Book

Candle Lighting, Shabbat Evening Meal,
Shabbat Day Meal, Seuda Shelishit and Havdalah

Comparable to the

Siddur Tehillat HASHEM

NUSACH HA-ARI ZAL

According to the Text of

Rabbi Shneur Zalman of Liadi

Compiled and newly typeset by Shmuel Gonzales. The text is consistent with the text of the *Siddur Tehillat Hashem*. It is provided via the Internet as a resource for study and for use for prayer when a siddur is not immediately available. This text was created with the many people in mind that travel through out the world and find, to their horror, that their siddur is missing. Now it's accessible for all of us in those emergency situations.

One should not rely only upon this text. A siddur is not just an order of prayer. It is intended to serve as a text for education in Jewish tradition and the keeping of mitzvot. This text lacks many of those qualities. Thus, one should own a siddur of their own and study it.

When printed this text is "sheymish", or bearing the Divine Name. On paper it is fit for sacred use and therefore should not be disposed of or destroyed. If you print it, when you are finished it should be taken to a local Orthodox synagogue so that it may be buried in honor, according to Jewish Law.

Version 3.2 – July 2011

* הדלקת הנרות לשבת וליום טוב *

Candle Lighting for Shabbat and Festivals

★ Candle Lighting for Shabbat Evening ★

When lighting the candles for Shabbat the candles should be lit, the eyes covered and then following blessing is said. It is customary to look upon the candles upon completion of the blessings; it is also the custom of some to briefly look upon the candles while reciting the words "יום הששי" of the kiddush:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
לְהַדְלִיק נֵר שַׁבָּת:

★ Candle Lighting for Festivals ★

For all festivals the following candle lighting is said and followed immediately with the Shehechianu blessing. When festivals coincide with Shabbat the additional words in brackets are recited as well. For the High Holidays of Rosh haShanah and Yom Kippur the alternate blessings below should be recited instead.

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
לְהַדְלִיק נֵר שַׁבָּת (שַׁבָּת וְשַׁבָּת) - On Shabbat add) יוֹם טוֹב:

On Rosh haShanah Evening:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שַׁבָּת
(שַׁבָּת וְשַׁבָּת) - On Shabbat add) הַזְּכוּר:

On Yom Kippur Evening:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר שַׁבָּת
(שַׁבָּת וְשַׁבָּת) - On Shabbat add) יוֹם הַכַּפּוּרִים:

★ The Shehechianu ★

This blessing is said all festival nights except for the seventh and eighth days of Pesach:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַחֵינּוּ וְקִיַּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזִמְנְךָ
הַזֶּה:

* סעורת ליל שבת *

The Shabbat Evening Meal

The following is recited upon returning home from the synagogue in preparation for the evening meal. When Shabbat falls coincides with a festival or Chol HaMoed the following hymns are recited quietly, one begins to recite out loud again with "יום הששי" of the Kiddush. Each stanzas of the following hymn is recited three times before moving on to the next:

שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם מִלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מִלְאֲכֵי עֲלִיוֹן מִמְּלַךְ מַלְכֵי
הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא:

בּוֹאֲכֶם לְשָׁלוֹם מִלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מִלְאֲכֵי עֲלִיוֹן מִמְּלַךְ מַלְכֵי
הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא:

בְּרִכּוֹנֵי לְשָׁלוֹם מִלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מִלְאֲכֵי עֲלִיוֹן מִמְּלַךְ מַלְכֵי
הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא:

צִאתְכֶם לְשָׁלוֹם מִלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מִלְאֲכֵי עֲלִיוֹן מִמְּלַךְ
מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא:

כִּי מִלְאֲכֵי יִצְוֶה לָךְ לְשִׁמְרָךְ בְּכָל דְּרָכֶיךָ:¹
יְיָ יִשְׁמַר צִאתְךָ וּבּוֹאֶךָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:²

אִשֶּׁת חֵיל מִי יִמְצָא, וְרַחֵק מִפְּנִינִים מִכְרָה: בָּטַח בָּהּ לֵב בִּעְלָהּ,
וְשָׁלָל לֹא יִחְסֹר: גִּמְלָתָהּ טוֹב וְלֹא רָע, כֹּל יָמֵי חַיֶּיהָ: דְּרָשָׁה צְמֹר
וּפְשִׁתִּים, וַתַּעַשׂ, בְּחִפְזָא כְּפִיָּהּ: הִיטָה כְּאֲנִיּוֹת סוּחָר, מִמְּרַחֵק תָּבִיא
לְחֻמָּה: וַתִּקֶּם בְּעוֹד לִילָהּ, וַתִּתֵּן טָרַף לְבֵיתָהּ, וְחַק לְנַעֲרֹתֶיהָ:

1 Psalm 91:11

2 Psalm 121:8

זְמַמָּה שְׂדֵה וַתִּקְחֶהוּ, מִפְּרֵי כִפֵּיהָ נִטְעָה כָּרֶם: חֲגֹרָה בְּעוֹז מְתַנֶּיֶה, וַתֵּאמֶץ זְרוּעֶתֶיהָ: טָעַמָּה כִּי טוֹב סַחְרָה, לֹא יִכְבֶּה בְּלִילָה גֵרָה: יָדֶיהָ שְׁלָחַת בְּכִישׁוֹר, וְכַפֵּיהָ תִמְכּוּ פֶלֶךְ: כִּפְּהָ פָרְשָׁה לְעֵנִי, וַיָּדִיהָ שְׁלָחַת לְאַבְיוֹן: לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֵג, כִּי כָּל בֵּיתָהּ לְבָשׁ שָׁנִים: מִרְבֵּדִים עָשְׂתָה לָּהּ, שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁה: נוֹדַע בַּשָּׁעָרִים בַּעֲלָהּ, בְּשִׁבְתּוֹ עִם זִקְנֵי אֶרֶץ: סָדִין עָשְׂתָה וַתִּמְכֶר, וַחֲגוּר נִתְּנָה לְכַנְעֲנֵי: עוֹז וְהָדָר לְבוּשָׁה, וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן: פִּיהָ פִּתְחָה בְּחִכְמָה, וַתּוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָה: צוֹפְיָה הִלִּיכּוֹת בֵּיתָהּ, וּלְחָם עֲצָלוֹת לֹא תֹאכַל: קָמוּ בְנֵיהָ וַיֵּאֲשֵׁרוּהָ, בַּעֲלָהּ וַיִּתְּלָהּ: רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חֵיל, וְאֵת עֲלִית עַל כְּלָנָה: שָׁקַר הַחֵן וְהֶבֶל הַיָּפִי, אִשָּׁה יִרְאֵת יְיָ הִיא תִתְּלָל: תָּנוּ לָהּ מִפְּרֵי יָדֶיהָ, וַיִּתְּלֶנּוּהָ בַּשָּׁעָרִים מֵעֲשִׂיהָ:³

* סדר קידוש לליל שבת *

The Shabbat Evening Kiddush

Kiddish should preferably be made on wine, but if it is not available one may make Kiddush on bread. This occurrence is not to be confused with the blessing over the bread before the meal which follows the Kiddush on wine.

מִזְמוֹר לְדָוִד, יְיָ רַעִי לֹא אֶחְסָר: בְּנֵאוֹת דָּשָׂא יִרְבִּיצְנִי, עַל מֵי מְנַחֹת יְנַהֲלֵנִי: נַפְשִׁי יִשׁוּבָב, יִנְחֲנֵי בְּמַעְגְּלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: וְגַם כִּי אֵלֶיךָ בָּגִיא צְלָמוֹת לֹא אֵירָא רָע כִּי אֵתָהּ עַמּוּדֵי, שְׁבִטָּהּ וּמִשְׁעַנְתָּהּ הִמָּה יִנְחַמְנִי: תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שְׁלַחַן נֶגֶד צַרְרֵי, דִּשְׁנַתָּ בַשָּׁמֶן רֵאשִׁי, כּוֹסֵי רוּיָהּ: אֵךְ טוֹב וַחֲסֹד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיֵּי, וְשִׁבְתִּי בְּבֵית יְיָ לְאַרְךָ יָמִים:⁴

³ Proverbs 31:10-31

⁴ Psalm 23

דָּא הִיא סְעוּדַתָּא דְחַקְל תְּפוּחִין קְדִישִׁין:

אַתְקִינּוּ סְעוּדַתָּא דְמַהֲימְנוּתָא שְׁלֵמָתָא חֲדוּתָא דְמִלְכָא קְדִישָׁא:
אַתְקִינּוּ סְעוּדַתָּא דְמִלְכָא, דָּא הִיא סְעוּדַתָּא דְחַקְל תְּפוּחִין קְדִישִׁין,
וְזַעַר אַנְפִּין וְעֵתִיקָא קְדִישָׁא אַתִּין לְסַעְדָּא בְהַדָּה:

One should take the Kiddush cup with their right hand and pass it to the left hand; they should then with their left hand lower the cup into the flat and open palm of their right hand; one should then close their fingers faced upwards to hug the base of the cup. The cup should be held approximately 9 inches above the table while the entire Kiddush is recited. Those listening should respond "אָמֵן" to the blessings.

One should gaze briefly upon the Shabbat candles then say:

יּוֹם הַשַּׁבָּת: וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל
אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי מְכֹל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם
הַשְּׁבִיעִי, וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ, כִּי בּו שָׁבַת מְכֹל מְלַאכְתּוֹ, אֲשֶׁר בָּרָא
אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת:⁵

סְבָרֵי מָרְנָן:

On wine or grape juice:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגָּפֶן (אָמֵן)

*If not saying Kiddush on wine or grape
juice, one may say over bread:*

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, הַמוֹצֵיא לָחֶם מִן
הָאָרֶץ: (אָמֵן)

⁵ Genesis 1:31 – 2:1-3

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְרָצָה
 בָּנוּ, וְשִׁבֵּת קִדְּשׁוֹ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן הַנְּחִילָנוּ, זְכוֹרֵן לְמַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית, תְּחַלֶּה לְמִקְרָאֵי קִדְּשׁ, זְכוֹר לִיצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ
 בְּחֵרֶת וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים. וְשִׁבֵּת קִדְּשֶׁךָ בְּאַהֲבָה וּבְרָצוֹן
 הַנְּחִילָתָנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יי מֶלֶךְ הַשָּׁבֵת: (אָמֵן)

When Shabbat coincides with Chol HaMoed Sukkot, immediately after saying Kiddush in the Sukkah, one should add the following blessing. When saying the words "לישב בסכה" one should briefly gaze upon the covering of the Sukkah:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
 לֵישֵׁב בַּסֵּכָה:

The wine should be distributed to each person listening, the person who recited the Kiddush should be seated and drink at least 2 ounces of the remaining wine.

All people present should wash their hands in the ritual manner; after washing one should abstain from any unnecessary talking until after the eating of the bread. The head of the family should say a blessing over two whole loaves of bread, slice it, dip in salt and distribute a piece to each person; each individual should recite the blessing over the bread themselves before eating.

It is customary to sing the following table hymn following the fish course of the meal:

אֲזַמֵּר בְּשִׁבְחֶיךָ, לְמִיֵּעַל גּוֹ פִתְחֶיךָ, דְּבַחְקֵךָ תִּפְנוֹתֶיךָ, דְּאֵנִי קִדְּשִׁיךָ: גְּזַמִּין לָהּ הַשָּׁמַיִם, בְּפִתּוֹרָא חֲדָתָא, וּבְמִנְרֵתָא טַבְתָּא, דְּנִהְרָא עַל רִישֵׁיךָ: יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, וּבִנְיָהוּ כְלָהּ, בְּקִשּׁוּטֵיךָ אֲזַלָּא, וּמְאֵנִי וּלְבוּשֵׁיךָ: יְחַבֵּק לָהּ בְּעֵלָהּ, וּבִיסוּדָא דִּילָהּ, דְּעֵבִיד נִיחָא לָהּ יְהֵא פְתִישֵׁיךָ:	צְוָחִין אַף עַקְתִּין, בְּטִלִין וּשְׁבִיתִין, בְּרָם אֲנַפִּין חֲדָתִין, וְרוּחִין עִם נַפְשֵׁיךָ: תִּירוּ סִגֵי יִיתִי, וְעַל חֲדָא תִרְתִּי, נְהוֹרָא לָהּ יִמְטִי, וּבְרַכָּאן דְּנַפְשֵׁיךָ: קָרִיבוּ שׁוֹשְׁבֵינִין, עֲבִידוּ תְקוּנֵינִין, לְאַפְשָׁא זִינִין, וְנוּגִין עִם רַחֲשֵׁיךָ: לְמַעַבְד נְשֻׁמְתִין, וְרוּחִין חֲדָתִין, בְּתִרְתִּין וּבְתִלְתִּין, וּבְתִלְתָּא שְׁבִישֵׁיךָ:
--	---

<p>שְׁכִינְתָּא תַתְּעֵטֵר, בְּשִׁית נְהִמֵי לְסֵטֵר, בְּנוּיִן תַתְּקֵטֵר, וְזִינּוּיִן דְּכְנִישׁוּיִן: שְׁבִיתִין וְשְׁבִיקוּן, מְסַאָּבִין דְּרַחֲמִיקוּן, חֲבִילִין דְּמַעֲיָקוּן, וְכָל זִינֵי חֲבוּשׁוּיִן: לְמַבְצַע עַל רַפְתָּא, כְּזִיתָא וְכַבִּיעָתָא, תְּרִין יוּדִין נְקֵטָא, סְתִימִין וּפְרִישׁוּיִן: מִן שַׁח זִיתָא דְכָּא, דְּטַחְנִין רִיחָא, וְנַגְדִין נַחְלִיא, בְּגוּהַ בְּלַחֲשׁוּיִן: הָלֵא נִימָא רְזִין, וּמְלִין דְּגִנְזִין, דְּלִיתְהוּן מִתְחִזִין, טְמִירִין וְכַבִּישׁוּיִן: אֲתַעֲטֵרָא כְּלָה, בְּרְזִין דְּלַעֲלָא, בְּגוּ תְּהִי תְּלוּלָא, דְּעִירִין קְדִישׁוּיִן:</p>	<p>יְהֵא רַעְוָא קַמֵּיהּ, דְּתַשְׁרִיהַ עַל עַמֵּיהּ, דִּיתְעַנְג לְשָׁמְהַ, בְּמַתִּיקוּן וְדוּבְשׁוּיִן: אַסְדֵר לְדְרוּמָא, מְנַרְתָּא דְסְתִימָא, וְשִׁלְחֵן עִם נְהֵמָא, בְּצַפּוּנָא אַרְשׁוּיִן: בְּחַמְרָא גּוּ כַסָּא, וּמְדַאנֵי אַסָּא, לְאַרוּס וְאַרוּסָה, לְהַתְּקַפָּה חֲלָשׁוּיִן: נַעֲבִיד לְהוּן כְּתָרִין, בְּמִלּוּן יְקִירִין, בְּשַׁבְעִין עֲטוּרִין דְּעַל גְּבֵי חֲמִשׁוּיִן: נְעֲטוּרִין שְׁבַעִין לָהּ, וּמְלָכָא דְלַעֲלָא, דִּיתְעֵטֵר כְּלָא, בְּקַדִּישׁ קְדִישׁוּיִן: רְשִׁימִין וְסְתִימִין, בְּגוּ כָּל עֲלָמִין, בְּרַם עֲתִיק יוּמִין, הָלֵא בְּטִישׁ בְּטִישׁוּיִן:</p>
--	---

וְיֵהֵא רַעְוָא מִן קַדָּם עֲתִיקָא קְדִישָׁא דְכָּל קְדִישׁוּיִן, טְמִירָא דְכָּל
טְמִירִין סְתִימָא דְכָּלָא דִּיתְמַשְׁךְ טְלָא עֲלָאָה מִנָּה לְמִלָּא רִישָׁה
דְּזַעִיר אַנְפִין וּלְהַטִּיל בְּחַקֵּל תְּפוּחִין קְדִישׁוּיִן בְּנִהִירוּ דְאַנְפִין
בְּרַעְוָא וּבְחֻדוּתָא דְכָּלָא.

* סדר קידוש ליום השבת *

The Kiddush for Shabbat Day

When Shabbat falls coincides with a festival or Chol HaMoed the following is recited quietly, one begins to recite out loud again with the blessing of the wine of the Kiddush.

מְזִמּוֹר לְדָוִד, יְיָ רַעִי לֹא אֶחָסֵר: בְּנֵאוֹת דְּשָׂא יִרְבִּיצְנִי, עַל מִי
מְנַחֹת יְנַהֲלֵנִי: נַפְשִׁי יִשׁוּבָב, יִנְחֲנִי בְּמַעֲגָלֵי צְדָק לְמַעַן שְׁמוֹ: וְגַם כִּי

אֵלֶּךָ בְּגִיּוֹא צְלֻמּוֹת לֹא אֵירָא רָע כִּי אֲתָה עֲמֹדִי, שְׁבִטָהּ וּמִשְׁעֲנֵתָהּ
הִמָּה יִנְחַמְנִי: תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שְׁלַחַן נֶגֶד צַרְרִי, דְּשַׁנְתָּ בְשֶׁמֶן רֵאשִׁי,
כּוֹסֵי רוּיָהּ: אֵךְ טוֹב וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיִּי, וְשַׁבְתִּי בְּבֵית יְיָ
לְאֶרֶךְ יָמִים:⁶

אֲתַקְיִנוּ סְעוּדָתָא דְמַהֲיִמְנוּתָא שְׁלֵמָתָא חֲדוּתָא דְמִלְכָא קַדִּישָׁא:
אֲתַקְיִנוּ סְעוּדָתָא דְמִלְכָא, דָּא הִיא סְעוּדָתָא דְחַקְל תְּפוּחִין קַדִּישִׁין,
וְזַיעַר אֲנַפִּין וְעִתִּיקָא קַדִּישָׁא אֲתִין לְסַעְדָא בְּהַדָּה:

וְשָׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת, לְדוֹרָתָם, בְּרִית
עוֹלָם. בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹת הוּא, לְעוֹלָם, כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה
יְיָ אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפֹּשׁ:⁷

אִם תָּשִׁיב מִשַּׁבַּת רַגְלֶךָ, עֲשׂוֹת חֲפָצֶךָ בַּיּוֹם קָדְשִׁי, וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת
עֲנֵג לְקָדוֹשׁ יְיָ מְכַבֵּד, וְכַבְּדֵתוּ מַעֲשׂוֹת דְרַכִּיךָ מִמְּצוֹא חֲפָצֶךָ וּדְבַר
דְּבָר. אֲזִי תִתְעַנֵּג עַל יְיָ וְהִרְפַּבְתִּיךָ עַל בְּמַתִּי אֶרֶץ, וְהִאֲכַלְתִּיךָ
נִחַלְתָּ יַעֲקֹב אָבִיךָ, כִּי פִי יְיָ דִבֵּר:⁸

דָּא הִיא סְעוּדָתָא דְחַקְל תְּפוּחִין קַדִּישִׁין:

One should take the Kiddush cup with their right hand and pass it to the left hand; they should then with their left hand lower the cup into the flat and open palm of their right hand; one should then close their fingers faced upwards to hug the base of the cup. The cup should be held approximately 9 inches above the table while the entire Kiddush is recited. Those listening should respond "אָמֵן" to the blessings.

6 Psalm 23

7 Exodus 31:16-17

8 Isaiah 58:13-14

זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ. שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד, וְעָשִׂיתָ כָּל מְלֶאכֶתֶךָ. וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָה, לֹא תַעֲשֶׂה כָּל מְלֶאכֶתֶךָ, אֶתָּה וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ עַבְדְּךָ וְאִמָּתֶךָ וּבְהֵמָתֶךָ, וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ. כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יי אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם, וַיִּנַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי

עַל כֵּן בִּרְךָ יי אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת וַיְקַדְּשֵׁהוּ:⁹

סְבָרֵי מְרֻנָּן:

On wine or grape juice:

בָּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן (אָמֵן)

If not saying Kiddush on wine or grape juice, one may say over bread:

בָּרוּךְ אַתָּה יי, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, הַמוֹצִיא לֶחֶם מִן
הָאָרֶץ: (אָמֵן)

When Shabbat coincides with Chol HaMoed Sukkot, immediately after saying Kiddush in the Sukkah, one should add the following blessing. When saying the words "לִישָׁב בַּסֹּכָה" one should briefly gaze upon the covering of the Sukkah:

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
לִישָׁב בַּסֹּכָה:

The wine should be distributed to each person listening, the person who recited the Kiddush should be seated and drink at least 2 ounces of the remaining wine.

All people present should wash their hands in the ritual manner. One should take a cup and fill it with water, lift it with the right hand, pass it to their left hand and pour the water over the right hand up to the wrist three times. The cup should then be passed to the left hand and poured over the right three times. One should then recite:

⁹ Exodus 20:7-10

בָּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
עַל נְטִילַת יָדַיִם:

After washing one should abstain from any unnecessary talking until after the eating of the bread. The head of the family should say a blessing over two whole loaves of bread, slice it, dip in salt and distribute a piece to each person; each individual should recite the blessing over the bread themselves before eating.

It is customary to sing the following table hymn following the fish course of the meal:

אֲסֹדֶר לְסְעוּדָתָא, בְּצַפְרָא דְשַׁבְתָּא, וְאֶזְמִין בְּהַהוּא הַשְּׁתָּא עֲתִיקָא קְדִישָׁא: נְהוּרָה יִשְׂרָי בְּהַהוּא בְּקִידוּשָׁא רַבָּא, וּבְחֻמְרָא טָבָא, דְּבַהּ תְּחַדִּי נַפְשָׁא: יִשְׁדַּר לָן שׁוּפְרִיָּה, וְנַחֲזִי בִיקְרִיָּה, וְיַחֲזִי לָן סְתָרָה, דְּאֵתְאֲמַר בְּלַחֲשָׁא: יְגַלֵּה לָן טַעְמֵי, דְּבִתְרִיסָר נְהַמֵּי, דְּאֵינּוּן אַתְּ בְּשָׁמַיָּה, כְּפִילָא וּקְלִישָׁא: צְרוּרָא דְלַעִילָא, דְּבִיָּה תְּנִי כְלָא, וְיִתְרַבֵּי חִילָא, וְתִיֶסֶק עַד רִישָׁא:	תְּדַרוּ תְּצַדִּי חֻקְלָא, בְּדַבּוּר וּבְקָלָא, וּמְלִילוּ מִלָּה, מְתִיקָא כְּדוּבְשָׁא: קְדָם רַבּוֹן עֲלֵמִין, בְּמַלְיִן סְתִימִין, תְּגַלּוּן פְּתַנְמִין, וְתִמְרוּן חַדוּשָׁא: לְעֵטֶר פְּתוּרָא, בְּרִזָּא יְקִירָא, עֲמִיקָא וְטַמְיָרָא, וְלֹאֵוּ מְלֵתָא אֲוִשָׁא: וְאֵלִין מְלִיָּא, יְהוּן לְרַקִּיעֵיָא, וְתַמָּן מֵאֵן שְׂרִיָּא, תְּהֵא תְּהוּא שְׂמֵשָׁא: רַבּוּ וְתִיר יִסְגִּי, לְעֵלָא מִן דְּרַגְתָּהּ, וְיִסַּב בֵּת זִוְגָהּ, דְּהֵנֹת פְּרִישָׁא:
---	--

* סדר סעודה שלישית *

The Seudah Shelishit – Third Meal

Shulchan Aruch HaRav:

1. One should be scrupulous in the observance of the *Seuda Shelishit*. Even if he is satiated, he can still discharge his obligation by eating [bread] slightly more than the size of a *beitzah* (egg). (According to some authorities, it suffices even if one eats bread the size of a *zayit* (olive). This applies to each of the three meals of Shabbat. If at all possible, one should follow the first, more stringent view.) If, however one finds it difficult to partake of bread, he need not force himself, for the Shabbat meals were enjoined on us to bring delight and not discomfort. One should, however, be prudent and not

overeat at the noon meal in order to be able to eat the *Seuda Shelishit*.

2. The time for the *Seuda Shelishit* is from one half hour after midday until sunset. If one ate before that time, he did not fulfill the obligation of *Seuda Shelishit*.
3. According to some authorities one may fulfill the obligation of eating the *Seudah Shelishit* by partaking of fruit. However, one should not follow this view except when he has no alternative, e.g. if he ate to excess and cannot partake of bread without causing himself pain, or on Erev Pesach which falls on Shabbat.
4. *Seudah Shelishit* is an obligation for women just as for men. All laws of Shabbat apply equally to both men and women – this includes breaking of bread over two loaves of challah at each of the three Shabbat meals [or being included in someone else's *berachah!*].

מְזִמּוֹר לְדָוָד, יי רְעִי לֹא אֶחָסֶר: בְּנֵאוֹת דְּשָׂא יִרְבִּיצְנִי, עַל מִי
מְנַחֹת יִנְהַלְנִי: נַפְשִׁי יִשׁוּבָב, יִנְחֲנִי בְּמַעְגְלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: גַּם כִּי
אֶלֶךְ בְּגִיא צְלֻמּוֹת לֹא אֵירָא רָע כִּי אֶתָּה עִמָּדִי, שְׁבִטָּהּ וּמִשְׁעֲנֵתָהּ
הִמָּה יִנְחֲמֵנִי: תַּעֲרֹךְ לְפָנַי שְׁלַחַן נֶגֶד צַרְרִי, דִּשְׁנֵת בְּשֶׁמֶן רֵאשִׁי,
כּוֹסֵי רוּיָה: אֶךְ טוֹב וְחָסֵד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיִּי, וְשִׁבְתִּי בְּבֵית יי
לְאֶרֶךְ יָמִים:¹⁰

אַתְקִינּוּ סְעוּדָתָא דְמַהִימְנוּתָא שְׁלִמְתָא חֲדוּתָא דְמַלְכָּא קְדִישָׁא:
אַתְקִינּוּ סְעוּדָתָא דְמַלְכָּא, דָּא הִיא סְעוּדָתָא דְחַקְל תְּפוּיחִין קְדִישִׁין,
וְזַעַר אַנְפִּין וְעֵתִיקָא קְדִישָׁא אַתִּין לְסַעְדָּא בְּהַדְחָה:

לְ בַר נְטֻלִין, וְלֹא עֲאֻלִין, הֵנִי כְּלָבִין דְחַצִּיפִין: וְהָא אֲזֻמִּין, עֵתִיק יוֹמִין, לְמַצְחָא עַדִּי יְהוּן חַלְפִין: עוּ דִילָת, דְנִגְלִי לִיָּה, לְבִטְלָא בְּכָל קְלִיפִין: יְשֻׁנִי לֹזֶן בְּנוֹקְבִיהוּן, וְיִטְמָרוּן בְּגוּ כַפִּין: אַרְיֵי הַשְׁתָּא, בְּמִנְחָתָא, בְּחֲדוּתָא דְזַעִיר אַנְפִּין:	בְּנִי הִיכְלָא, דְכְסִיפִין, לְמַחְזִי זִיו דְזַעִיר אַנְפִּין: יְהוּן הָכָא, בְּהַאי תַּכָּא, דְבִיה מַלְכָּא בְּגֻלוּפִין: צִי בּוּ לְחֲדָא, בְּהַאי וְעַדָּא, בְּגוּ עִירִין וְכָל גְּדַפִּין: חֲדוּ הַשְׁתָּא, בְּהַאי שְׁעָתָא, דְבִיה רַעְנָא וְלִית זַעִפִין: קְרִיבּוּ לִי, חֲזוּ חִילִי, דְלִית דִּינִין דְתַקִּיפִין:
--	---

* סדר הבדלה *

Havdalah

Havdalah is to be said for the conclusion of Shabbat and festival, even on day when Shabbat is followed by the Chol HaMoed. However when saying Havdalah for conclusion of a festival alone the blessings over the spices and flame are not said. If the end of a festival occurs on Saturday night an alternative Havdalah is said in combination with the festival Kiddush instead.

One should take the Havdalah cup with their right hand and pass it to the left hand; they should then with their left hand lower the cup into the flat and open palm of their right hand; one should then close their fingers faced upwards to hug the base of the cup. The cup should be held approximately 9 inches above the table while the entire Havdalah is recited. Those listening should respond "אמן" to the blessings.

הַנֵּה, אֵל יְשׁוּעָתִי אֲבִטָה, וְלֹא אֶפְחָד, כִּי עָזִי וְזַמְרַת יְהוָה יִי, וַיְהִי לִי
לְיִשׁוּעָה. וְשִׂאֲבָתָם מִיָּמִים בְּשִׁשׁוֹן, מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה.¹¹ לִי הַיְשׁוּעָה, עַל
עֲמֻךָ בְּרִכְתְּךָ סֵלָה.¹² יִי צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשָּׁנָב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב
סֵלָה.¹³ יִי צְבָאוֹת אֲשֶׁרִי אָדָם בָּטַח בְּךָ:¹⁴ יִי הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ
בְּיוֹם קָרְאֵנוּ:¹⁵

Those listening to Havdalah should say the following line, followed by the leader:

לְיִהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה, וְשִׁשׁוֹן, וַיִּקָּר. ¹⁶ כֵּן תִּהְיֶה לָנוּ:

כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא, וּבָשֵׂם יִי אֶקְרָא:¹⁷

סִבְרֵי מָרְנָן:

11 *Isaiah 12:2-3*

12 *Psalms 3:9*

13 *Psalms 46:8*

14 *Psalms 84:13*

15 *Psalm 20:10*

16 *Esther 8:16*

17 *Psalms 116:13*

On wine or grape juice:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הַנֶּפֶץ: (אָמֵן)

The spices should be taken in the right hand and held while the following blessing is said, then one should smell the fragrances of the spices:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מִיְיָ בְּשָׂמִים: (אָמֵן)

After the following blessing one should fold their fingers over their thumb – so that the thumb is not seen – and look at their fingernails by the light of the flame; then they should turn their hand over and extend the fingers - with the thumb folded beneath them - and look at the fingernails by light of the flame.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ: (אָמֵן)

The cup should once again be taken in the right hand, and held as the following is said:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַמְּבָדִיל בֵּין קֶדֶשׁ לְחוֹל,
בֵּין אֹר לְחֹשֶׁךְ, בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים, בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יָמֵי
הַמַּעֲשֶׂה, בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, הַמְּבָדִיל בֵּין קֶדֶשׁ לְחוֹל: (אָמֵן)

One should drink at least 3.5 oz. of the remaining wine and then extinguish the flame of with the remaining wine. One should also keep in mind to say the concluding blessing for drinking wine.

* לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת * *

For the Conclusion of Shabbat

Upon completion of Havdalah the following selections are read. It is customary for more than one person to read this from a single siddur. When Saturday night Havdalah falls on Chol HaMoed the following sections are recited in silence.

וַיִּתֵּן לָךְ הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם, וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ, וְרֹב דָּגָן וְתִירֹשׁ:

יַעֲבֹדוּךָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְךָ לְאֲמִים הָיְתָה גְבִיר לְאַחֶיךָ וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ לְךָ
 בְּנֵי אֲמֹתָ, אֲרָרֶיךָ אָרוּר, וּמְבָרְכֶיךָ בָּרוּךְ: ¹⁸ וְאֵל שְׂדֵי יִבְרָךְ אֶתְךָ
 וַיִּפְרֶךְ וַיִּרְבֶּךָ, וְהָיִיתָ לְקָהָל עַמִּים: וַיִּתֵּן לְךָ אֶת בְּרַכְתּוֹ אֲבִרָהֶם
 לְךָ וּלְזֶרְעֶךָ אֶתְךָ, לְרִשְׁתְּךָ אֶת אֶרֶץ מִגְרִיךָ אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים
 לְאַבְרָהָם: ¹⁹ מֵאֵל אָבִיךָ וַיַּעֲזְרֶךָ וְאֵת שְׂדֵי וַיִּבְרַכְךָ, בְּרַכְתּוֹ שָׁמַיִם
 מִמֶּלֶךְ, בְּרַכְתּוֹ תְּהוֹם רִבְצָת תַּחַת; בְּרַכְתּוֹ שָׂדִים וְרַחֲם: בְּרַכְתּוֹ אָבִיךָ
 וְגָבְרוּ עָלָיְךָ בְּרַכְתּוֹ הַזֶּה, עַד תֵּאָנוּת גְּבֻעַת עוֹלָם, תִּהְיֶינָה לְרֹאשׁ יוֹסֵף
 וּלְקָדְקֹד גְּזִיר אֶחָיו: ²⁰ וְאַהֲבֶךָ וַיִּבְרַכְךָ וְהִרְבֶּךָ, וַיִּבְרַךְ פְּרִי בִטְנֶךָ
 וּפְרִי אֲדָמְתְּךָ וְהִגְנֶךָ וְתִירְשֶׁךָ וַיַּצְחֶרְךָ, שָׁנָר אֶלְפִיךָ וְעִשְׂתָּרֶת צֹאנֶךָ,
 עַל הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתָּיִךָ לָתֵת לְךָ: בָּרוּךְ תִּהְיֶיהָ מִכָּל
 הָעַמִּים, לֹא יִהְיֶה בָּךְ עֶקֶר וְעֶקְרָה וּבְבִהֶמְתְּךָ: וְהִסִּיר יְיָ מִמֶּךָ כָּל
 חֲלִי, וְכָל מַדּוּנֵי מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר יִדְעָתָ, לֹא יִשְׁיִמָם בָּךְ, וַנִּתְּנָם
 בְּכָל שְׁנָאֶיךָ: ²¹

הַמְּלֶאךָ הַגָּאֵל אֶתִּי מִכָּל רָע, יִבְרָךְ אֶת הַנְּעָרִים, וַיִּקְרָא בָהֶם
 שְׁמֵי, וְשֵׁם אֲבֹתֵי אֲבִרָתָם וַיַּצְחֶק, וַיְדַגּוּ לָרֹב, בְּקִרְבַּת הָאָרֶץ. ²² יְיָ
 אֱלֹהֵיכֶם הִרְבָּה אֶתְכֶם, וְהִנֵּכֶם הַיּוֹם כְּכּוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב: יְיָ
 אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיכֶם, יוֹסֵף עָלֵיכֶם כָּכֶם, אֶלֶף פְּעָמִים, וַיִּבְרָךְ אֶתְכֶם,
 כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם: ²³

18 Genesis 24:28-29

19 Genesis 28:3-4

20 Genesis 49:25-26

21 Deuteronomy 7:13-15

22 Genesis 48:16

23 Deuteronomy 1:10-11

בָּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר, וּבְרוּךְ אַתָּה בַּשָּׂדֶה: בְּרוּךְ טַנְאָךָ וּמִשְׁאֲרֹתֶיךָ:
בְּרוּךְ פְּרִי בִטְנֶיךָ וּפְרִי אֲדָמָתְךָ וּפְרִי בְהֶמְתְּךָ, שְׁנַר אֶלְפִיךָ
וְעִשְׂתְּרוֹת צֹאנֶיךָ: בְּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ, וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצֵאתְךָ: יֵצֵאוּ יְיָ
אַתָּה אֶת הַבְּרָכָה בְּאֶסְמֶיךָ וּבְכָל מְשֻׁלַּח יָדְךָ, וּבְרַכְךָ בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר
יְיָ אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ: יִפְתַּח יְיָ לְךָ אֶת אוֹצְרוֹ הַטּוֹב אֶת הַשָּׁמַיִם לְתֵת
מִטֶּר אֶרְצְךָ בְּעֵתוֹ, וּלְבָרֶךְ אֶת כָּל מַעֲשֵׂה יָדְךָ, וְהִלְוִיתָ גֹוִים
רַבִּים, וְאַתָּה לֹא תִלְוֶה: ²⁴ כִּי יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּרַכְךָ, כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לְךָ,
וְהִעֲבִטָה גֹוִים רַבִּים, וְאַתָּה לֹא תִעֲבֹט, וּמְשַׁלְּתָה בְּגֹוִים רַבִּים, וּבְךָ
לֹא יִמְשְׁלוּ: ²⁵ אֲשֶׁרִיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כְמוֹךָ, עִם, נוֹשֵׁעַ בְּיָי, מִגֵּן עֲזָרְךָ,
וְאֲשֶׁר חָרַב גְּאוֹתְךָ, וַיִּכְחָשׁוּ אִיבִיךָ לָךְ, וְאַתָּה עַל בְּמוֹתֵימוֹ
תִּדְרֹךְ: ²⁶

יִשְׂרָאֵל נוֹשֵׁעַ בְּיָי תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים, לֹא תִבְשׁוּ וְלֹא תִכְלְמוּ עַד
עוֹלָמֵי עַד: ²⁷ וְאֶכְלְתֶם אֶכּוֹל וְשָׂבוּעַ, וְהִלְלֶתֶם אֶת שֵׁם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם
אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְּלִיא, וְלֹא יִבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם: וַיִּדְעֶתֶם כִּי
בְּקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אָנִי, וְאָנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם וְאִין עוֹד, וְלֹא יִבְשׁוּ עַמִּי
לְעוֹלָם: ²⁸ כִּי בְּשִׁמְחָה תִצְאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוֹבְלוּן, הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת
יִפְצְחוּ לְפָנֵיכֶם רִנָּה, וְכָל עֵצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ כָף: ²⁹ הִנֵּה אֵל יִשׁוּעָתִי
אֶבְטַח, וְלֹא אֶפְחָד, כִּי עָזִי וְזִמְרַת יְהוָה יְיָ, וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה: וּשְׂאֲבָתֶם
מִים בְּשָׁשׂוֹן, מִמַּעַיְנֵי הַיִּשׁוּעָה: וְאָמַרְתֶּם בַּיּוֹם הַהוּא: הוֹדוּ לַיְיָ קִרְאוּ

24 Deuteronomy 28:3,5,4,6,8,12

25 Deuteronomy 15:6

26 Deuteronomy 33:29

27 Isaiah 45:17

28 Joel 2:26-27

29 Isaiah 55:12

בְּשִׁמוֹ, הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילוֹתָיו, הִזְכִּירוּ, כִּי נִשְׁגָּב שְׁמוֹ: זְמַרוּ יְיָ,
כִּי גֵאוֹת עָשָׂה, מוֹדַעַת זֹאת בְּכָל הָאָרֶץ: צַהֲלֵי וְרַנֵּי, יִשְׁבֹּת צִיּוֹן,
כִּי גָדוֹל בְּקִרְבְּךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל:³⁰ וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא: הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ
זֶה, קִוִּינוּ לוֹ וַיּוֹשִׁיעֵנו, זֶה יְיָ קִוִּינוּ לוֹ, נִגִּילָה וְנִשְׁמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ:³¹
בוֹרֵא נִיב שְׁפָתַיִם שָׁלוֹם, שָׁלוֹם לְרַחוֹק וְלִקְרוֹב אָמַר יְיָ
וַרְפָּאתָיו:³² וְרוּחַ לְבָשָׂה אֶת עַמְּשֵׁי רֹאשׁ הַנְּשָׁלִימִים, לָךְ דָּוִד וְעַמְּךָ
בֶּן יִשִׁי, שָׁלוֹם, שָׁלוֹם לָךְ וְשָׁלוֹם לְעוֹזְרֶךָ, כִּי עֲזָרְךָ אֱלֹהֶיךָ,
וַיִּקְבְּלֵם דָּוִד וַיִּתְּנֵם בְּרֹאשֵׁי הַגְּדוּד:³³ וְאָמַרְתָּם: כֹּה לָחִי, וְאַתָּה
שָׁלוֹם, וּבֵיתְךָ שָׁלוֹם וְכָל אֲשֶׁר לָךְ שָׁלוֹם.³⁴ יְיָ עֲזֵ לְעַמּוֹ וַיִּתֵּן, יְיָ
יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם.³⁵

30 *Isaiah 12:2-6*

31 *Isaiah 25:9*

32 *Isaiah 57:19*

33 *1 Chronicles 12:19*

34 *1 Samuel 25:6*

35 *Psalms 29:11*

I am the original transcriber of this liturgy "The Shabbat Book Nusach Ari" and translator/author of its accompanying instructional text. I am licensing the transcriptions within it under the Creative Commons Zero License, and the instructions with the Creative Commons By Attribution license. Attribution may be given as 'Contributors to the [Open Siddur Project](#)', with the transcriber/translators name Shmueli Gonzales included in the contributors list."

